

Mlynský priemysel na Slovensku

Mlynský priemysel sa kvalitou svojej produkcie podieľa na zabezpečení základnej výživy obyvateľstva.

Mlynská výroba patrí na Slovensku historicky medzi najstaršie remeslá. V priebehu rokov sa postupne zvyšovala výrobo-technická úroveň a kapacita mlynov, menila sa organizačná a vlastnícka štruktúra podnikateľských subjektov.

Základné ukazovatele

Podiel mlynskeho priemyslu na celkovej výrobe potravinárskeho priemyslu v SR vo finančnom vyjadrení predstavuje 3,5%.

Mlynský priemysel sa zaraďuje medzi výrobné odbory, ktoré spracovávajú domáce suroviny a produkujú potraviny pre zabezpečenie základnej výživy obyvateľstva. Významnou mierou sa podieľa na zhodnocovaní domácej produkcie obilnín. V rokoch 2013 až 2017 sa v mlynoch spracovalo od 18,6% do 27,0% z domácej produkcie pšenice v závislosti od výšky úrody.

Mlyny zabezpečujú vysokú sebestačnosť v spotrebe mlynských výrobkov na Slovensku. Je pozitívne, že domáce mlynské výrobky sú na pulloch obchodných reťazcov, aj keď treba uviesť, že obchodné vzťahy s nimi nie vždy sú bezproblémové. V záujme udržania prípadne zvýšenia odbytu spotrebiteľského balenia mlynských výrobkov sa ukazuje ako dôležité pokračovať v obchodnej spolupráci s obchodnými reťazcami.

Vo výrobe múky sa prejavuje za posledných päť rokov negatívna tendencia poklesu výroby. Od roku 2013 poklesla výroba pšeničnej múky z 396 774 ton na 348 363 ton v roku 2017. Predstavuje to 44 441 ton a index poklesu je 0,88. Podobná tendencia je aj pri ražnej múke. Pokles výroby v roku 2013 z 21 645 ton na 16 730 ton v roku 2017 predstavuje 4 915 ton. Medzi príčiny tohto stavu treba zaradiť trvalý pokles spotreby obilnín v hodnote múky na obyvateľa v SR od roku 2012.

Je tu tiež narastajúca tendencia dopekania zamrznutého zo zahraničia dovezeného pečiva a chleba v obchodných reťazoch. Dovoz chleba a pečiva v hodnote múky podľa ŠÚ SR v roku 2016 predstavoval 21 446 ton a v roku 2017 už 22 988 ton.

V ústrety inováciám

Popri tradičných a osvedčených mlynských výrobkoch hlavne múkach sa mlynské podniky sústreďujú aj na zabezpečenie **moderných výživových požiadaviek** spotrebiteľov na mlynské výrobky najmä inováciou múčných zmesí, ktoré sú zmesou múk z rôznych druhov zrna obilnín alebo olejní a iných zložiek. Do tejto skupiny patria aj inovácie instantných mlynských výrobkov, ktoré sú získané špeciálnym technologickým postupom a sú určené na ľudskú spotrebu bez tepelnej úpravy.

Osobitnú pozornosť si u spotrebiteľov získavajú výrobky spájané s racionálnou výživou, ako sú celozrnné múky, múky Graham získané mletím celého zrna obilnín v jednom stupni, klíčky, vločky, krúpy, otruby, ale aj múka z ovsu, múka z pohánky a kukuričná múka. Sortiment detskej výživy predstavuje hlavne pšeničná krupica detská dehydrovaná.

Vyrovnanou kvalitou mlynských výrobkov sa darí dlhodobo udržiavať aktívne saldo zahraničného obchodu so pšeničnou a ražnou múkou.

Cenotvorba

Tak, ako v celom potravinárskom priemysle, tak osobitne v mlynskom priemysle je zložitá ekonomická situácia. V roku 2015 a v roku 2017 dosiahli mlyny stratu vo výške ročne vyše 3 milióny eur. Významný vplyv na ekonomiku má cena základnej vstupnej suroviny (hlavne pšenice a raže) a jej premietnutie do predajných cien mlynských výrobkov. Obilie tvorí 70% až 80% nákladov na múku.

Nie vždy sa dlhodobo darí jednotlivým podnikateľským subjektom premietnuť rast cien surovín, ale aj ďalších vstupov do odbytových cien mlynských výrobkov. Napríklad podľa údajov PPA – ATIS priemerná nákupná cena od producentov potravinárskej pšenice bola v roku 2017 vyššia oproti roku 2016

o 6,9%. Priemerná odbytová cena od slovenských mlynských výrobcov u pšeničnej múky hladkej špeciál pekárskej T 512 vzrástla medziročne za to isté obdobie o 2,1%. Cena u toho istého druhu múky, avšak voľne loženej, poklesla medziročne o 2,2% a cena pšeničnej múky hladkej T -650 voľne loženej poklesla medziročne o 5,6%.

Podobne je to aj s cenami múky v spotrebiteľskom balení pre obchodnú sieť.

Aj keď všetci vieme, že cenotvorba je veľmi citlivá oblasť, treba otvorene uviesť, že mlynský priemysel nemá vnútorné rezervy na vykrývanie cenových výkyvov v obilí. Pohyby v oblasti cien musí, ak chce dlhodobo fungovať na trhu, s určitým časovým odstupom premietiť do odbytových cien svojich výrobkov. Aj preto reagovala Slovenská spoločnosť mlynárov na nižšie úrody a trh s obilím v Európe informáciou, že podniky mlynského priemyslu sú nútené rokovať o vyšších cenách múky so svojimi obchodnými partnermi.

Z údajov o výrobe, spotrebe, ekonomike a zahraničnom obchode s mlynskými výrobkami vyplýva, že jedinou cestou, ako zvyšovať výrobu týchto komodít v podnikateľských subjektoch mlynského priemyslu je, aby svojou konkurencieschopnosťou, kvalitou a inováciou výroby prinajmenšom udržali terajší domáci obchodný priestor a zvýšenú pozornosť venovali prieniku na zahraničné trhy.